

Kirjanduse ainekava

1. Õppeaine kirjeldus, sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused
2. Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud
3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti, sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused.

5. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	MÕISTED	LÕIMING	LÄBIVAD TEEMAD	ÕPPETEGEVUS VÄLJASPOOL KLASSIRUUMI
Lugemine	Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjanduse teoseid nii eesti- kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -	1) Laste- ja noortekirjanduse teoste lugemine nii eesti- kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost (J. Kross “Mardileib”, eesti muinasjutud ja muistendid); 2) eri žanris luule-, proosa- ja draamatekstide lugemine;	luule, värss, salm, riim, rütm, legend probleem, sündmustik,	inimese-õpetus, ajalugu Ajalugu	kultuuriline identiteet, teabekeskond, väärtused ja kõlblus.	koolisesed projektid

<p>Jutustamine</p> <p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p>Kujundlik mõtlemine ja keelekasutuse mõistmine</p>	<p>viise, jälgib ja hindab oma lugemist;</p> <p>3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;</p> <p>4) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;</p> <p>5) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;</p> <p>6) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;</p>	<p>3) loetud raamatute ja nende autorite tutvustamine ja oma lugemiskogemuse jagamine;</p> <p>4) kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekstide lugemine;</p> <p>5) teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri tundmaõppimine;</p> <p>6) ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliikide, olulisemate žanrite, nende tunnuste tundmaõppimine;</p> <p>7) proosa- või draamateksti kohta kokkuvõtte kirjutamine;</p> <p>8) sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade ja väljendite kohta info otsimine;</p>	<p>teema, kõrval- ja peategelane, tegevuskoht ja -aeg</p> <p>alg- ja lõppriim, regivärss</p>		<p>kultuuriline identiteet, teabekeskond, väärtused ja kõlblus.</p>	
---	--	--	--	--	---	--

Esitamine	7) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 8) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 9) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 10) kirjutab omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 11) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 12) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi,	9) eri žanris omaloominguliste tööde kirjutamine; 10) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti peast esitamine; 11) tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi jutustamine; 12) oma lugemiskogemuse jagamine, tagasiside andmine enda ja teiste esitusele, rühma- ja paaris töös osalemine, 13) arvuti ja interneti kasutamine suhtlusvahendina ja info otsimiseks, digikeskkonnas valitsevate ohtude teadvustamine.		eesti keel, loodusõpetus, draamaõpetus		koolisisesed projektid
Omalooming					kultuuriline identiteet, teabekeskond, väärtused ja kõlblus.	

	märksõnade abil või piltteksti põhjal, 13)kasutab arvutit ja internetti suhtlusvahendina ja info otsimiseks, teab digikeskkonna valitsevaid ohte.					
--	---	--	--	--	--	--

Praktilised tööd:

- 1) raamatukogutunnid Turba raamatukogus,
- 2) omaloomingulistel võistlustel osalemine,
- 3) rahvakalendri tähtpäevade (mardipäev, kadripäev vm) tähistamine,
- 4) filmi vaatamine või teatrietenduste külastamine ning selle järel arvustuse kirjutamine,
- 5) emakeelepäeva ja kirjanduspäeva viktoriinidel osalemine.

Pädevused.

Kultuuri ja väärtuspädevus: õpilane eristab head ja taunitavat käitumist, valib sobiva sõnavara;

väärtustab häid suhteid ja teab, et ka tema arvamus on oluline.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus:

õpilane suudab oma arvamust avaldada ja teiste arvamust kuulda võtta.

Enesemääratluspädevus:

valitseb oma meeleolusid ja teab oma tugevusi.

Õpipädevus: on valmis koostööks kaasõpilastega, abi saamiseks pöördub täiskasvanu poole, seostab uusi teadmisi varem õpituga.

Suhtluspädevus:

hindab olukorda ja valib olukorrale sobiva suhtlusviisi, loeb eakohast kirjandust ja mõistab tarbetekste, kirjutab lihtsamaid loovtekste, väärtustab eesti keelt ja õigekirja.

Matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus:

loeb ja analüüsib erinevaid skeeme ja tabeleid, teeb vahet faktil ja arvamusel.

Ettevõtlikkuspädevus:

valib ja rakendab tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi.

Digipädevus:

kasutab arvutit ja internetti suhtlusvahendina, teab digikeskkonnas valitsevaid ohte.

Läbivad teemad.

keskkond ja jätkusuutlik areng,

kultuuriline identiteet,

teabekeskond,

väärtused ja kõlblus,

teabekeskond ja meediakasutus.

Õppeained.

eesti keel - kirjalike tekstide lugemine ja mõistmine

ajalugu - ajalooline ja seikluskirjandus

võõrkeel - tõlked teistest keeltest

loodusõpetus - kirjeldavad tekstid

kunst - emotsioonide tunnetamine, eneseväljendus

muusika - seos lüürika ja eneseväljendusega

6. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	MÕISTED	LÄBIVAD TEEMAD	PRAKTILISED TÖÖD
Lugemine	Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris	1) Laste- ja noortekirjandusteoste lugemine nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas	luule, proosa, eepos, mina-jutustaja, aeg, koht, sündmustik, peamõte, miljöö, konflikt	keskkond ja jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet,	koolisesed projektid

<p>Jutustamine</p>	<p>luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat</p>	<p>vähemalt neli tervikteost (“Tasuja”, “Kalevipoeg”); 2) Eri žanris luule-, proosa- ja draamatekstide lugemine; 3) Loetud raamatute ja nende autorite tutvustamine ja oma lugemiskogemuse jagamine; 4) Kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekstide lugemine; 5) Teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri tundma õppimine; 6) Ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliigid, olulisemad žanrid, nende tunnused; 7) Proosa- või draamateksti kohta kokkuvõtte kirjutamine; 8) Sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade ja</p>	<p>teksti lõik, jutustamine, probleem, tsitaat, kirjeldav tekst, jutustav tekst</p>	<p>keskkond ja jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet,</p>	<p>koolisesed projektid</p>
--------------------	--	--	---	---	-----------------------------

	<p>tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;</p> <p>13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;</p> <p>14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;</p> <p>15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;</p> <p>16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosel rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;</p>		<p>peategelane ,</p> <p>kõrvaltegelane,</p> <p>peamõte</p>	<p>kultuuriline identiteet</p>	<p>koolisisesed projektid</p>
--	--	--	--	--------------------------------	-------------------------------

	<p>17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;</p> <p>18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;</p> <p>19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;</p> <p>20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;</p> <p>21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>				<p>Koolisesed projektid, etluskonkursid</p>
--	--	--	--	--	---

Praktilised tööd:

- 1) raamatukogutunnid Turba raamatukogus,
- 2) omaloomingulistel võistlustel osalemine,
- 3) rahvakalendri tähtpäevade (mardipäev, kadripäev vm) tähistamine,
- 4) filmi vaatamine või teatrietenduste külastamine ning selle järel arvustuse kirjutamine.
- 5) emadepäeva tervituse kirjutamine
- 6) emakeelepäeva ja kirjanduspäeva viktoriinides osalemine

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused

Kultuuri ja väärtuspädevus:

õpilane eristab head ja taunitavat käitumist, valib sobiva sõnavara; väärtustab häid suhteid ja teab, et ka tema arvamus on oluline.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus:

õpilane suudab oma arvamust avaldada ja teiste arvamust kuulda võtta.

Enesemääratluspädevus:

valitseb oma meeleolusid ja teab oma tugevusi.

Õpipädevus:

on valmis koostööks kaasõpilastega, abi saamiseks pöördub täiskasvanu poole, seostab uusi teadmisi varem õpituga.

Suhtluspädevus:

hindab olukorda ja valib olukorrale sobiva suhtlusviisi, loeb eakohast kirjandust ja mõistab tarbetekste, kirjutab lihtsamaid loovtekste, väärtustab eesti keelt ja õigekirja.

Matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus:

loeb ja analüüsib erinevaid skeeme ja tabeleid, teeb vahet faktil ja arvamusel.

Ettevõtlikkuspädevus:

valib ja rakendab tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi.

Digipädevus:

kasutab arvutit ja interneti suhtlusvahendina, teab digikeskkonnas valitsevaid ohte ja kaitseb ennast.

Läbivad teemad.

keskkond ja jätkusuutlik areng,

kultuuriline identiteet,

teabekeskond,

väärtused ja kõlblus,

teabekeskond ja meediakasutus.

Õppeained.

eesti keel - kirjalike tekstide lugemine ja mõistmine

<p>teksti tõlgendamine, analüüs</p>	<p>3) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust; 4) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 5) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit; 6) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi; 7) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemida, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 8) teeb kokkuvõtte teose süžeesest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;</p>	<p>meediatekstide lugemine; 3) Eesti ja maailmakultuuri erijoonte tundmaõppimine; 4) pärimuse olemuse, kodumaise pärimuskultuuriga tutvumine; 5) rahvaluule liikide (rahvalaulud, rahvajutud, lühivormid) õppimine; 6) ilukirjanduse põhiliikide ja peamiste žanrite õppimine, teemaga seotud tekstide lugemine; 8) isikliku lugemiskogemuse jagamine, kaasaegsest eakohasest kirjandusest filmi- ja teatrikunstist huvitumine; 9) luuletuse kujundlikkuse ja selle tähenduse, keele- ja vormikasutuse ning peamiste kõnekujundite</p>	<p>meedia- ja aimetekst, reportaaž, uudis, intervjuu, arvamustlugu, persoonilugu, kolumn</p> <p>muinasjutt, muistend, naljand, anekdoot, aforism, vanasõna, kõnekäänd, vigurjutt, keerdküsimus, mõistatus, valem-mõistatus, piltsõnamäng</p>	<p>Koolisisesed projektid</p>
-------------------------------------	--	--	--	-------------------------------

<p>Tekstiloomine</p>	<p>9) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 10) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 11) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid; 12) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib tekstide vormistusnõudeid; 13) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;</p>	<p>(metafoor, epiteet, isikustamine) mõistmine; 10) teose süžeesst kokkuvõtte tegemine, sh tegevuse aja ja koha määramine, tegelaste iseloomustamine; 11) sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta info otsimine; 12) kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine; 13) erinevate omaloominguliste tööde, sealhulgas kirjeldavate, jutustavate ja arutlevate tekstide ning luuletuste kirjutamine;</p>		<p>Koolisisesed projektid</p>
<p>Teksti esitamine ja kuulamine</p>	<p>14) esitab luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, 15) kasutab arvutit ja interneti suhtlusvahendina ja info otsimiseks, teab digikeskkonna</p>	<p>14) loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande koostamine ja</p>		<p>Koolisisesed projektid</p>

	valitsevaid ohte ja kaitseb ennast.	esitamine, esitlustarkvara kasutamine; 15) luule-, proosa- või draamatekstide esitamine, esituse mõtestatuse, ladususe ja selguse taotlemine; 16) Eesti luuletajate (nt L. Koidula, Juhan Liivi, M. Underi, H. Runneli, L. Tungla jt) loominguga tutvumine. 17) arvuti ja interneti kasutamine suhtlusvahendina ja info otsimiseks, digikeskkonnas valitsevate ohtude teadlikustamine.		
--	-------------------------------------	---	--	--

Praktilised tööd:

- 1) raamatukogutunnid Turba raamatukogus,
- 2) loetud raamatu vm teksti põhjal koomiksi/plakati vms sellise tegemine,
- 3) omaloomingu esitamine, näidendi (katkend) lavastamine rühmatööna,
- 4) kirjandi- või luulevõistlustel esinemine,

- 5) filmi vaatamine või teatrietenduste külastamine ning selle järel arvustuse kirjutamine,
- 6) emakeelepäeva ja kirjanduspäeva viktoriinidel osalemine.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus:

- tunneb üldkehtivaid moraalinorme ja oskab maailma vastavalt sellele hinnata ja adekvaatselt reageerida;
- oskab ennast hinnata ja vastavalt sellele oma õpiteed kujundada
- tunneb Eesti peamisi muuseume, matkaradasid, vaatamisväärsusi;
- hindab puhast loodust ning teab looduskaitse ja säästva tarbimise põhiluseid.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus:

- on abivalmis ja salliv kodanik;
- toetab demokraatlikku ühiskonda;
- järgib ühiskonna väärtusi ja norme;
- oskab erinevates situatsioonides käituda ja koostööd teha.

Enesemääratluspädevus:

- hindab ennast adekvaatselt;
- analüüsib erinevates situatsioonides oma käitumist;

- käitub ohutult;
- juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab vastutuse oma tegude eest.

Õpipädevus:

- analüüsib oma teadmisi ja oskusi;
- on motiveeritud edasi õppima;

Suhtluspädevus:

- väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt;
- esitab ja põhjendab oma mõtteid, teab, et tal võib olla oma arvamus ja õigus selle eest seista;
- väärtustab väljendusrikkust;
- loeb eriliigilisi tekste ja väljendab ennast kirjas.

Digipädevus:

- järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Läbivad teemad

elukestev õpe ja karjääri planeerimine

kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

kultuuriline identiteet

teabekeskond ja meediakasutus

tehnoloogia ja innovatsioon

tervis ja ohutus

väärtused ja kõlblus

Õppeained

kirjandus - funktsionaalne lugemine, tekstianalüüsi oskus,

võõrkeel - keeltevahelised seosed,

ajalugu - funktsionaalne lugemine, nimi või nimetus, ajaloosündmuste õigekiri,

bioloogia ja loodusõpetus - funktsionaalne lugemine, suur ja väike algustäht,

geograafia - funktsionaalne lugemine, kohanimede õigekiri,

matemaatika - funktsionaalne lugemine, tekstülesannete sisu mõistmine.

8. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	MÕISTED	PRAKTILISED TÖÖD
Lugemine, jutustamine	Õpitulemused Õpilane: 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab	1) Eri liiki ja žanri kirjandusteoste lugemine (sh tüvitekstid või nende katkendid nii eesti kui ka maailmakirjandusest), analüüsimine ja	Idee, peamõte, kompositsioon, kulminatsioon, konflikt, miljö, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tüüp tegelane, tsitaat	Koolisesed projektid

<p>Teksti tõlgendamine, analüüsimine ja mõistmine</p>	<p>nelja loetud tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, hindab oma lugemisostust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid</p>	<p>tõlgendamine, sealhulgas vähemalt nelja tervikteose lugemine; 2) kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekstide lugemine; 3) Eesti ja maailmakultuuri erijoonete tundmaõppimine; 4) pärimuse olemuse, kodumaise pärimuskultuuriga tutvumine; 5) rahvaluule liikide (rahvalaulud, rahvajutud, lühivormid) õppimine; 6) ilukirjanduse põhiliikide ja peamiste žanrite õppimine, teemaga seotud tekstide lugemine; 8) isikliku lugemiskogemuse jagamine, kaasaegsest eakohasest kirjandusest filmi- ja teatrikunstist</p>	<p>Ekraniseering, dramatiseering,</p>	<p>Koolisisesed projektid</p>
---	---	---	---------------------------------------	-------------------------------

<p>Tekstiloome ja esitamine</p>	<p>mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhilike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;</p>	<p>huvitumine; 9) luuletuse kujundlikkuse ja selle tähenduse, keele- ja vormikasutuse ning peamiste kõnekujundite (metafoor, epiteet, isikustamine) mõistmine; 10) teose süžeesst kokkuvõtte tegemine, sh tegevuse aja ja koha määramine, tegelaste iseloomustamine; 11) sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta info otsimine; 12) kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine; 13) erinevate omaloominguliste tööde, sealhulgas kirjeldavate,</p>	<p>mono- ja dialoog, stseen, puänt, remark, repliik</p>	<p>Koolisesed projektid</p> <p>Koolisesed projektid</p>
---------------------------------	---	---	---	---

	<p>10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>11) teeb kokkuvõtte teose süžeeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;</p> <p>12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni;</p> <p>13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;</p> <p>14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi,</p>	<p>jutustavate ja arutlevate tekstide ning luuletuste kirjutamine;</p> <p>14) loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande koostamine ja esitamine, esitlustarkvara kasutamine;</p> <p>15) luule-, proosa- või draamatekstide esitamine, esituse mõtestatuse, ladususe ja selguse taotlemine.</p>		
--	---	---	--	--

	<p>tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli</p> <p>tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;</p> <p>15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;</p> <p>16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;</p> <p>17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;</p> <p>18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma</p>			
--	--	--	--	--

	<p>põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;</p> <p>19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;</p> <p>20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;</p> <p>21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>			Koolisesed projektid
--	--	--	--	----------------------

Praktilised tööd:

- 1) raamatukogutund Turba raamatukogus,
- 2) loetud raamatu vm teksti põhjal koomiksi/plakati vms sellise tegemine,
- 3) omaloomingu esitamine, näidendi (katkend) lavastamine rühmatööna,
- 4) võistlustel/konkurssidel osalemine,
- 5) filmi vaatamine või teatrietenduste külastamine ning selle järel arvustuse kirjutamine,
- 6) emakeelepäeva ja kirjanduspäeva viktoriinidel osalemine.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused.

Kultuuri- ja väärtuspädevus:

tunneb üldkehtivaid moraalinorme ja oskab maailma vastavalt sellele hinnata ja adekvaatselt reageerida;

oskab ennast hinnata ja vastavalt sellele oma õpiteed kujundada;

tunneb Eesti peamisi muuseume, matkaradasid, vaatamisväärsusi;

hindab puhast loodust ning teab looduskaitse ja säästva tarbimise põhialuseid.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus:

on abivalmis ja salliv kodanik;

toetab demokraatlikku ühiskonda;

järgib ühiskonna väärtusi ja norme;

oskab erinevates situatsioonides käituda ja koostööd teha.

Enesemääratluspädevus:

hindab ennast adekvaatselt;

analüüsib erinevates situatsioonides oma käitumist;

käitub ohutult;

juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab vastutuse oma tegude eest.

Õpipädevus:

analüüsib oma teadmisi ja oskusi;

on motiveeritud edasi õppima.

Suhtluspädevus:

väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt;

esitab ja põhjendab oma mõtteid, teab, et tal võib olla oma arvamus ja õigus selle eest seista;

väärtustab väljendusrikkust;

loeb eriliigilisi tekste ja väljendab ennast kirjas.

Digipädevus:

Järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Läbivad teemad.

elukestev õpe ja karjääri planeerimine

kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

kultuuriline identiteet

teabekeskond ja meediakasutus

tehnoloogia ja innovatsioon

tervis ja ohutus

väärtused ja kõlblus

Õppeained.

eesti keel - lugemine ja kirjutamine, teksti mõistmine ja eneseväljendus;

kunstiõpetus - voolud, ajastud;

muusika - voolud, ajastud;

ajalugu - voolud, ajastud, isikud;

geograafia - väliskirjanduse lugemisel maade geograafia.

9. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	MÕISTED	PRAKTILISED TÖÖD
Lugemine	Õpilane: 1) loeb eri liiki ja žanris	1) Eri liiki ja žanri kirjandusteoste lugemine	Kirjandusžanr, eepika, draamatika ja lüürika,	Koolisiseseid projektid

	<p>kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;</p> <p>2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;</p> <p>3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet,</p>	<p>(sh tüvitekstid või nende katkendid nii eesti kui ka maailmakirjandusest), analüüsimine ja tõlgendamine, sealhulgas vähemalt nelja tervikteose lugemine (nende hulgas A. Kitzbergi “Libahunt”, A. Kiviräha “Rehepapp”, A. H. Tammsaare “Kõrboja peremees” ja vabalt valitud noorsooteemaline teos);</p> <p>2) kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekstide lugemine;</p> <p>3) Eesti ja maailmakultuuri erijoonte tundmaõppimine;</p> <p>4) pärimuse olemuse, kodumaise pärimuskultuuriga tutvumine;</p> <p>5) rahvaluule liikide (rahvalaulud, rahvajutud, lühivormid) õppimine;</p> <p>6) ilukirjanduse põhiliikide ja peamiste žanrite õppimine, teemaga seotud tekstide lugemine;</p>	<p>novell, jutustus, romaan, ballaad, näidend (draama), valm, haiku, allegooria, alltekst,</p>	
--	--	--	--	--

	<p>arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;</p> <p>4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;</p> <p>5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;</p> <p>6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;</p> <p>7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;</p>	<p>8) isikliku lugemiskogemuse jagamine, kaasaegsest eakohasest kirjandusest filmi- ja teatrikunstist huvitumine;</p> <p>9) luuletuse kujundlikkuse ja selle tähenduse, keele- ja vormikasutuse ning peamiste kõnekujundite (metafoor, epiteet, isikustamine) mõistmine;</p> <p>10) teose süžeesst kokkuvõtte tegemine, sh tegevuse aja ja koha määramine, tegelaste iseloomustamine;</p> <p>11) sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta info otsimine (ka digikeskkonnas);</p> <p>12) kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine;</p> <p>13) erinevate omaloominguliste tööde, sealhulgas kirjeldavate, jutustavate ja arutlevate tekstide</p>		
--	---	---	--	--

<p>Jutustamine</p> <p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p>	<p>8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;</p> <p>9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;</p> <p>10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>11) teeb kokkuvõtte teose süžeesst, põhjendab loo tegevusaja ja -koha</p>	<p>ning luuletuste kirjutamine;</p> <p>14) loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande koostamine ja esitamine, esitlustarkvara kasutamine;</p> <p>15) luule-, proosa- või draamatekstide esitamine, esituse mõtestatuse, ladususe ja selguse taotlemine.</p> <p>16) Eesti luuletajate (nt L. Koidula, Juhan Liivi, M. Underi, H. Runneli, L. Tungla jt) loominguga tutvumine.</p>		<p>Koolisisesed projektid</p>
---	--	---	--	-------------------------------

<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</p>	<p>valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire,</p>			
--	---	--	--	--

Tekstiloome	tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid; 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;			
-------------	--	--	--	--

Teksti esitamine	19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.			
------------------	---	--	--	--

Õppesisu

- 1) Eri liiki ja žanri kirjandusteoste lugemine (sh tüvitekstid või nende katkendid nii eesti kui ka maailmakirjandusest), analüüsimine ja tõlgendamine, sealhulgas vähemalt nelja tervikteose lugemine (nende hulgas A. Kitzbergi “Libahunt”, A. Kiviräha “Rehepapp”, A. H. Tammsaare “Kõrboja peremees” ja vabalt valitud noorsooteemaline teos);
- 2) kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekstide lugemine;

- 3) Eesti ja maailmakultuuri erijoonte tundmaõppimine;
- 4) pärimuse olemuse, kodumaise pärimuskultuuriga tutvumine;
- 5) rahvaluule liikide (rahvalaulud, rahvajutud, lühivormid) õppimine;
- 6) ilukirjanduse põhiliikide ja peamiste žanrite õppimine, teemaga seotud tekstide lugemine;
- 8) isikliku lugemiskogemuse jagamine, kaasaegsest eakohasest kirjandusest filmi- ja teatrikunstist huvitumine;
- 9) luuletuse kujundlikkuse ja selle tähenduse, keele- ja vormikasutuse ning peamiste kõnekujundite (metafoor, epiteet, isikustamine) mõistmine;
- 10) teose süžeesst kokkuvõtte tegemine, sh tegevuse aja ja koha määramine, tegelaste iseloomustamine;
- 11) sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta info otsimine (ka digikeskkonnas);
- 12) kirjandusteose ja selle põhjal valminud lavastuse või filmi võrdlemine;
- 13) erinevate omaloominguliste tööde, sealhulgas kirjeldavate, jutustavate ja arutlevate tekstide ning luuletuste kirjutamine;
- 14) loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande koostamine ja esitamine, esitlustarkvara kasutamine;
- 15) luule-, proosa- või draamatekstide esitamine, esituse mõtestatuse, ladususe ja selguse taotlemine.
- 16) Eesti luuletajate (nt L. Koidula, Juhan Liivi, M. Underi, H. Runneli, L. Tungla jt) loominguga tutvumine.

Praktilised tööd:

- 1) Raamatukogutunnid Turba raamatukogus
- 2) Loetud raamatute/tekstide põhjal koomiksi/lavastuse/filmi/reklaami vms tegemine üksi või rühmatöona,

3) Omaloomingu (luuletused, jutustused, näidendid vm) esitlemine,

4) filmi vaatamine või teatrietenduste külastamine ning selle järel arvustuse kirjutamine.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused. Kultuuri- ja väärtuspädevus – õpilane suudab hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast, tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimeste ja ühiskonnaga, hindab üldnimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, teadvustab oma väärtushinnanguid.

Õpipädevus – õpilane suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet. Suhtluspädevus – õpilane suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, ennast esitleda, loeb ning mõistab teabe- ja tarbetekste, kirjutab eri liiki tekste, väärtustab õigekeelsust ja väljendusrikast keelt.

Digipädevus - järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Läbivad teemad. Kultuuriline identiteet; teabekeskond ja meediakasutus; väärtused ja kõlblus.

Õppeained.

eesti keel - lugemine ja kirjutamine, teksti mõistmine ja eneseväljendus;

kunstiõpetus - voolud, ajastud;

muusika - voolud, ajastud;

ajalugu - voolud, ajastud.